

Fundusze Europejskie

Poleganie na Zasobach Podmiotu Trzeciego

Krzysztof Helman
p.o. Kierownika Oddziału
ds. Obsługi Postępowań Zewnętrznych
Urząd Miasta Łodzi

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawy Prawne

Regulacje ustawy Prawo zamówień publicznych oraz kluczowe zasady udostępniania potencjału

- Zasada polegania na zasobach podmiotów trzecich w zamówieniach publicznych wynika z art. 63 Dyrektywy klasycznej 2014/24/UE, która w polskim porządku prawnym została zaimplementowana m.in. w art. 118 Ustawy Prawo zamówień publicznych. Przepisy te pozwalają wykonawcy na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu za pomocą potencjału innych firm.

Definicja i Zakres (Art. 118)

Zdolności Techniczne / Zawodowe

■ Wykonawca może w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych innych podmiotów. Dotyczy to m.in. doświadczenia, kwalifikacji personelu oraz potencjału technicznego.

Sytuacja Finansowa / Ekonomiczna

■ Możliwe jest również powoływanie się na zdolności finansowe lub ekonomiczne podmiotów trzecich (np. posiadanie środków finansowych, zdolność kredytowa, ubezpieczenie OC). Istnieje tu jednak szczególny reżim odpowiedzialności.

Pisemne zobowiązanie podmiotu trzeciego - Wykonawca musi złożyć wraz z ofertą zobowiązanie tego podmiotu do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji zamówienia.

Dowód rzeczywistego dostępu - Zobowiązanie musi jednoznacznie potwierdzać, że stosunek prawny łączący wykonawcę z podmiotem trzecim gwarantuje realne dysponowanie zasobem.

Wykazanie braku wykluczenia - Podmiot trzeci udostępniający zasoby nie może podlegać wykluczeniu z postępowania i musi spełniać warunki w zakresie, w jakim udostępnia potencjał.

Fundusze Europejskie

Warunki Skutecznego Udostępnienia

Realność Udostępnienia

Zasada Realności (Art. 118 ust. 2)

- W odniesieniu do warunków wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, podmioty trzecie muszą zrealizować roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.
- Oznacza to bezwzględny wymóg fizycznego, aktywnego udziału podmiotu trzeciego jako podwykonawcy w realizacji danej części zamówienia.

Procedura Zastąpienia

Artykuł ustawy PZP

122

- Instytucja naprawcza dla wykonawców

- Jeżeli podmiot trzeci nie spełnia warunków udziału w postępowaniu lub zachodzą wobec niego podstawy wykluczenia, zamawiający żąda, aby wykonawca w wyznaczonym terminie zastąpił ten podmiot innym lub wykazał samodzielne spełnienie warunków. Zgodnie z linią KIO, zamawiający nie może odrzucić oferty bez uprzedniego wezwania wykonawcy do wdrożenia procedury z art. 122.

Kluczowe ograniczenia

Artykuł ustawy PZP **123**

- **Nie można „dodać” zasobu po terminie składania ofert**

- Art. 123 Pzp ustanawia zasadę, zgodnie z którą po upływie terminu składania ofert wykonawca **nie może powołać się na zdolności lub sytuację podmiotu trzeciego, jeżeli wcześniej nie polegał na nich w danym zakresie**. Z orzecznictwa KIO wynika praktycznie:

- **Dopuszczalne:**

- doprecyzowanie istniejącego zobowiązania,
- usunięcie niejasności dokumentu,
- zastąpienie podmiotu trzeciego w granicach przewidzianych art. 122 Pzp,
- wykazanie tego samego zasobu za pomocą prawidłowych dokumentów.

- **Niedopuszczalne:**

- dodanie nowego rodzaju zasobu,
- rozszerzenie zakresu wykorzystania doświadczenia,
- zmiana sposobu realizacji zamówienia w sposób materialnie zmieniający ofertę,
- „naprawienie” po terminie składania ofert braku polegania na określonym zasobie.

Potencjał w Ramach Konsorcjum

Zobowiązanie a członkowie konsorcjum

Kluczowy wyrok **KIO 4150/24** rozstrzygnął, że zobowiązanie podmiotu trzeciego nie musi być skierowane do wszystkich członków konsorcjum. Może odnosić się wyłącznie do jednego z nich, który wnosi ten potencjał jako swój wkład.

Wspólne ubieganie się o zamówienie

Konsorcjum jest traktowane przed zamawiającym jako jeden wykonawca. Ważne jest, aby dany zasób był realnie dostępny w toku realizacji prac i przypisany do podmiotu realizującego tę część zadań.

Odpowiedzialność Solidarna

- Ustawowe zabezpieczenie (Art. 120)
- Podmiot trzeci, który zobowiązał się do udostępnienia zasobów finansowych lub ekonomicznych, odpowiada solidarnie z wykonawcą za szkodę powstałą w wyniku ich nieudostępnienia, chyba że nie ponosi winy.
- KIO wskazuje, że odpowiedzialność ta ma charakter bezwzględny i nie może zostać wyłączona w treści zobowiązania pod rygorem uznania udostępnienia za bezskuteczne.

Podział: Roboty, Usługi i Dostawy

Roboty Budowlane

Obowiązkowe podwykonawstwo podmiotu trzeciego.

Udostępniający doświadczenie musi rzeczywiście zrealizować prace budowlane, których dotyczyły referencje.

Usługi

Tożsamy rygor rzeczywistej realizacji usług. Doradztwo lub nadzór są uznawane przez KIO za niewystarczające, jeśli wymagane było doświadczenie w wykonawstwie.

Dostawy

Większa elastyczność. Możliwość udostępnienia potencjału bez podwykonawstwa, pod warunkiem wykazania realnego transferu wiedzy i wsparcia merytorycznego.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zakaz Pozornego Udostępniania

Rygorystyczny nurt orzeczniczy

Krajowa Izba Odwoławcza stoi na stanowisku, że "papierowe" udostępnianie zasobów, czyli bez realnego zaangażowania podmiotu trzeciego, stanowi próbę obejścia prawa. Izba precyzyjnie bada zakres podwykonawstwa wskazany w ofercie. Niedoprecyzowanie zadań podmiotu trzeciego w zobowiązaniu uniemożliwia prawidłową ocenę oferty i skutkuje jej odrzuceniem (KIO 5886/25).

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podmiot Trzeci a Podwykonawca

Cecha porównawcza	Podmiot Trzeci (Art. 118 PZP)	Zwykły Podwykonawca (Art. 462 PZP)
Cel udziału w postępowaniu	Uzupełnienie brakujuącego potencjału wykonawcy	Wyłącznie fizyczne wykonanie części prac
Zobowiązanie w ofercie	Wymagane obligatoryjnie pod rygorem odrzucenia	Fakultatywne (chyba że zamawiający żądał)
Badanie podstaw wykluczenia	Obligatoryjne (zawsze badany przez zamawiającego)	Zależne od zapisów SWZ
Rola w realizacji usług/robót	Musi realizować część prac wymagających potencjału	Dowolny zakres powierzony przez wykonawcę

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Procedura Badania Potencjału

Krok 2: Badanie

Weryfikacja przez zamawiającego realności zobowiązania oraz braku podstaw wykluczenia podmiotu.

Krok 4: Art. 122

Uruchomienie procedury naprawczej (zastąpienie podmiotu) w przypadku negatywnej weryfikacji.

Krok 1: Oferta

Złożenie oświadczenia JEDZ lub oświadczenie z art. 125 ust. 1 Pzp oraz pisemnego zobowiązania podmiotu trzeciego wraz z ofertą.

Krok 3: Wyjaśnienia

Ewentualne wezwanie w trybie art. 128 PZP w przypadku wątpliwości lub braków formalnych.

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Art. 462 ust. 1

■ Wyrok KIO 3176/26

- Najważniejsze tezy wyroku
- Zakaz podwykonawstwa całości: Zgodnie z art. 462 ust. 1 ustawy Pzp wykonawca może powierzyć podwykonawcy jedynie część zamówienia.
- Obejście przepisów: Zlecenie całości prac podwykonawcy prowadzi do faktycznej zmiany wykonawcy. Narusza to fundamentalne zasady udzielania zamówień publicznych.
- Pozorność oferty: Oferta złożona w takich warunkach ma charakter pozorny. Rzeczywistym wykonawcą jest bowiem podmiot trzeci, którego zdolności i brak podstaw do wykluczenia nie zostały w pełni zbadane w odniesieniu do realizacji całego zakresu.

Źródło: www.uzp.gov.pl

Wyrok KIO 2266/26

■ Zarzuty:

- nieprawidłowa ocena oferty wykonawcy
- zaakceptowanie wyjaśnień wykonawcy

■ Kwestie sporne:

- czy na potrzeby oceny kryteriów oceny ofert wykonawcy mogą posługiwać się zasobami innych podmiotów oraz to, czy zmiana oświadczenia o poleganiu na zasobach podmiotów trzecich na oświadczenie o samodzielnym wykonaniu przedmiotu zamówienia jest niedopuszczalną zmianą treści oferty

Źródło: www.uzp.gov.pl

Wyrok KIO 199/26

■ Zarzuty:

- brak przewidzenia przesłanek badania względem podmiotu udostępniającego zasoby w zakresie art. art. 109 ust. 1 pkt 1 Pzp

■ Kwestie sporne:

- czy Zamawiający może wezwać Wykonawcę do złożenia podmiotowego środka dowodowego Podmiotu udostępniającego zasoby na potwierdzenie braku podstaw wykluczenia.

■ Wniosek dla zamawiających

- Zasady badania podmiotu trzeciego należy prawidłowo i jednoznacznie opisać już w dokumentacji postępowania.
- Nie można „dopisywać” obowiązków dokumentacyjnych po złożeniu ofert.

Źródło: www.uzp.gov.pl

Wyrok KIO 167/25

■ Zarzuty:

- brak wykazania spełnienia warunków udziału w postępowaniu poprzez powołanie się na zasoby podmiotu trzeciego

■ Kwestie sporne:

- Wątpliwości dotyczyły w szczególności rzetelności sporządzania wyceny, w tym uwzględnienia udziału podmiotu udostępniającego zasoby przy realizacji zamówienia.

Źródło: www.uzp.gov.pl

Najważniejsza linia orzecznicza KIO 2026

1. Realność

- Udostępnienie zasobów nie może być pozorne.

2. Adekwatność

- Zakres udziału podmiotu trzeciego musi odpowiadać charakterowi zasobu i warunku.

3. Precyzja

- Zobowiązanie powinno umożliwiać zamawiającemu ustalenie, **co, jak, przez kogo i kiedy** będzie wykonywane.

4. Stabilność

- Po terminie składania ofert nie można materialnie rozszerzać zakresu korzystania z cudzego potencjału.

5. Możliwość doprecyzowania

- Nie każda zmiana dokumentu jest niedopuszczalna. Można usunąć niejasność, jeżeli nie prowadzi to do dodania nowego zasobu lub nowego zakresu realizacji.

6. Weryfikowalność

- Zamawiający ma obowiązek zweryfikować realność udostępnienia, ale musi działać w granicach wymagań określonych w dokumentacji postępowania.

Ewolucja podejścia KIO

- Aktualne orzecznictwo nie zmierza do ograniczenia samej możliwości korzystania z potencjału podmiotów trzecich.

Zmienia się natomiast **standard wykazywania realności tego korzystania**.

- **Od:**

„Mam referencje podmiotu trzeciego”.

- **Do:**

„Mam konkretny zasób, wiem dokładnie, w jakim zakresie go wykorzystuję, podmiot trzeci rzeczywiście wykona odpowiadające mu prace, a cały sposób wykorzystania zasobu wynika ze spójnej dokumentacji złożonej w terminie”.

- **Najważniejsza praktyczna reguła**

Nie należy traktować zobowiązania podmiotu trzeciego jako formalnego załącznika do oferty.

Jest ono elementem konstrukcji, za pomocą której wykonawca wykazuje spełnianie warunku udziału w postępowaniu.

■ **Największe ryzyko:**

próba „naprawienia” po terminie składania ofert tego, czego wykonawca nie zadeklarował albo nie zapewnił w odpowiednim zakresie w pierwotnej dokumentacji.

■ **Najbezpieczniejsze podejście:**

zakres udostępnienia zasobu powinien być zaplanowany i opisany już na etapie przygotowania oferty.

■ **Krótką uwaga merytoryczna**

Warto zwrócić uwagę na **pozorną sprzeczność między KIO 9/26 a KIO 1297/26**. w pierwszej sprawie Izba dopuściła doprecyzowanie zobowiązania, natomiast w drugiej uznała zmianę za niedopuszczalne rozszerzenie.

Granicą nie jest więc sama **zmiana dokumentu**, lecz to, czy zmiana **modyfikuje materialny zakres sposobu wykorzystania zasobu**.

„Test 5 pytań” dla zamawiającego

- 1. Czy SWZ precyzyjnie określa zasady korzystania z zasobów?
- 2. Czy zobowiązanie wskazuje rzeczywisty zakres zasobów?
- 3. Czy podmiot trzeci będzie wykonywał prace odpowiadające udostępnianemu doświadczeniu?
- 4. Czy zamawiający bada rzeczywiste posiadanie doświadczenia przez podmiot trzeci?
- 5. Czy wezwanie do uzupełnienia nie prowadzi do zmiany oferty?

Fundusze Europejskie

Dziękujemy za uwagę 😊

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

